

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від «31» серпня 2017 року
(протокол № 1)

ПСИХОЛОГІЯ

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини)

Бердянськ
2017 рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Чумак Віктор Вікторович – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “16” червня 2017 року, протокол № 8.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Психологія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня *бакалавр*, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *014 Середня освіта (Здоров'я людини)*.

Предметом вивчення навчальної дисципліни “Психологія” є механізми та закономірності розвитку психіки.

Міждисциплінарні зв'язки:

Філософія: свідомість, її походження та сутність, самосвідомість, поняття про діалектичні протиріччя як рушійні сили психічного розвитку особистості.

Загальна психологія: психічні процеси (пізнавальні, емоційні, вольові), особистість в діяльності та спілкуванні, індивідуальні особливості особистості.

Педагогіка: формування особистості, теорія виховання, принципи та закономірності навчання.

Анатомія та фізіологія: загальні закономірності фізичного розвитку людини, анатоμο-фізіологічна характеристика вікових періодів, фізіологія нервової системи. розвиток аналізаторів, рухового апарату та інших систем організму людини.

Соціальна психологія: розвиток особистості в системі міжособистісних відносин.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Вступ до психології.
2. Особистість у діяльності і спілкуванні
3. Пізнавальна сфера особистості
4. Емоційно-вольові процеси
5. Індивідуально-психологічні особливості особистості

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія» є:

є формування у студентів знань законів виникнення, розвитку і перебігу психічної діяльності людини, закономірностей та механізмів її психічного життя, становлення її психічних рис та властивостей.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія» є:

- засвоєння студентами основних психологічних понять;
- ознайомлення із основними механізмами становлення та розвитку психіки;
- оволодіння основними методиками психодіагностики з метою вивчення психічних особливостей людини;
- прищеплення та формування бажання у студентів займатися науковими дослідженнями;
- теоретична та практична підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 2. Здатність до здійснення мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 15. Здатність розуміти закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПРН 7. Уміти проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПРН 20. Застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ПРН 3. Знати та розуміти особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовувати диференціацію навчання, організовувати освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.

ПРН 1. Знати закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин та 9 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до психології

1.1. Предмет психології та її завдання.

Визначення психології як науки. Основні етапи історії психології. Мозок і психіка. Рефлекторний характер психіки. Поняття про свідомість. Несвідомі явища.

1.2. Стан, структура і методи сучасної психології.

Сучасна психологія та її місце в системі наук. Аналіз основних напрямків зарубіжної психології. Принципи і структура психології. Методи дослідження.

1.3. Виникнення і розвиток психіки.

Виникнення і розвиток психіки у тварин. Походження людини та її свідомість. Виховання і психічний розвиток особистості. Питання національної свідомості.

Змістовий модуль 2. Особистість у діяльності і спілкуванні

2.1. Особистість.

Індивід і особистість. Індивідуальність. Структура особистості. Активність особистості. Мотиви активності. Спрямованість особистості. Установка особистості, особливості її формування. Самосвідомість особистості. Образ „Я”, „Я-концепція”. Самооцінка особистості, її роль в становленні самосвідомості. Розвиток особистості.

2.2. Діяльність.

Поняття про діяльність. Потреби і мотивація діяльності. Поняття про дію. Внутрішня психічна діяльність. Інтеріоризація. Екстеріоризація. Їх сутність та роль в психічній діяльності людини. Навички. Уміння. Звички. Основні види діяльності людини. Педагогічна діяльність.

2.3. Спілкування.

Поняття про спілкування. Педагогічне спілкування. Спілкування і діяльність. Функції спілкування. Аспекти спілкування. Соціально-психологічний тренінг спілкування.

Змістовий модуль 3. Пізнавальна сфера особистості

3.1. Відчуття.

Поняття про відчуття. Фізіологічні механізми відчуттів. Види відчуттів. Властивості і закономірності відчуттів.

3.2. Сприймання.

Поняття про сприймання. Рефлекторна природа сприймань. Характерні особливості сприймань. Види сприймань. Ілюзії.

3.3. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Характеристики процесів пам'яті. Індивідуальні властивості в розвитку пам'яті. Розвиток пам'яті.

3.4 Мислення.

Поняття про мислення. Мислення як процес. Мислення і мовлення. Класифікація видів мислення. Мисленнєві дії та операції. Логічні форми мислення. Індивідуальні відмінності в мисленні людей.

3. 5. Уява.

Поняття про уяву. Види і прийоми уяви. Фізіологічні основи уяви. Уява й фантазія. Розвиток уяви. Індивідуальні особливості уяви.

3.6. Увага.

Поняття про увагу. Природа уваги. Види і властивості уваги. Уважність як властивість особистості. Вивчення властивостей уваги. Організація уваги учнів на уроці.

Змістовий модуль 4. Емоційно-вольова сфера особистості

4.1. Емоції і почуття.

Поняття про почуття та емоції. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. Види почуттів. Форми переживання емоцій і почуттів. Виховання почуттів у людини.

4.2. Воля.

Поняття про волю. Етапи вольової дії, їх характеристика, індивідуальні особливості волі людини. Виховання волі у дітей.

Змістовий модуль 5. Індивідуально-психологічні особливості особистості

5.1. Темперамент.

Поняття про темперамент. Типи темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту.

5.2. Характер.

Поняття про характер. Структура характеру. Умови формування характеру.

5.3. Здібності.

Поняття про здібності. Структура здібностей. Проблема виміру і оцінки здібностей. Види здібностей. Задатки. Формування здібностей.

3. Рекомендована література

Базова

1. Максименко С. Д. Загальна психологія / С. Д. Максименко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
2. Немов Р.С. Психология/Р.С. Немов. – М. : Просвещение, 2008. – 687 с.
3. Психологія: Підручник / За ред. Ю. Л. Трофімова, В. В. Рибалки, П. А. Гончарука та ін. – К. : Либідь, 2001.
4. Трофімов Ю. Л. Психологія / Ю. Л. Трофімов. К. : Либідь, 2001. – 560 с.
5. Лисянська Т.Т. Загальна психологія: інформ. забезп. Змісту практ. занять, індивід., самост. роботи, модул. контролю знань студентів (спеціалізація «Психологія») / Лисянська Т.М., Співак Н.В., Співак Д.М. – К.: Ін-т сучасн. підруч., 2007. – 144 с.

Допоміжна

1. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.
2. Выготский Л.С. Психология развития человека. – М.: Изд-во Смысл; Изд-во Эксмо, 2005. – 1136 с, ил.
3. Ильин Е.П. Эмоции и чувства. – СПб: Питер, 2001. – 752 с: ил.
4. Марцинковская Т.Д. История психологии: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 544 с.
5. Немов Р.С. Психология: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. – 4-е изд. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – Кн. 1: Общие основы психологии. – 688 с.

Інформаційні ресурси

1. Медіатека Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв (ауд.56308)
2. <http://edu.bdpu.org>.
3. <http://bdpu.org>.
4. <http://www.psychology.ru/Library>

4. Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда, навчальна дискусія); наочні (спостереження, ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, навчальні фільми); практичні (вправи, розв'язання професійно зорієнтованих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни) Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, екзамен.

5. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни